

Buletin de ISTORIA PRESEI

Director:
CONSTANTIN POENARU

ISSN 2359 – 778X

ISSN-L 2359 – 778X

Din sumar:

- **Centrul Român de Istorie a Presei – la început de drum**
- **Se mai ține Congresul de Istorie a Presei de la Galați, ediția 2014?**
- **Plagiatorii ajung profesori universitari**
- **Două asociații ale ziariștilor vâlceni din perioada interbelică**
- **Noutăți editoriale privind istoria presei**

Fotografia participanților la cel de-al VI-lea Congres Național de Istorie a Presei, desfășurat între 18-20 aprilie 2013 la Cercul Militar Național din București

Buletin de ISTORIA PRESEI

Publicație lunară a Centrului Român de Istorie a Presei,
primul institut particular de studii și cercetări, creat oficial la 24 ianuarie 2014

Mi-am dat demisia din ARIP !

Am vrut sa fac acest gest de mai multă vreme. Încă de pe când mă luptam în adunările generale ale ARIP ca să-mi fac înțeleasă și acceptată măcar una din propunerile mele de îmbunătățire a activității Asociației. Au trecut 2-3 ani de atunci și lucrurile nu stau deloc bine:

- dacă strângerea cotizației anuale de la membrii ARIP a fost oarecum impulsionată și adusă la zi prin desemnarea domnului Ciupei ca director executiv, un apropiat al domnului Ilie Rad de la Universitatea din Cluj, celelalte activități profesionale ale ARIP... lipsesc cu desăvârșire;
- în afara congresului anual, ARIP nu organizează nimic, niciun seminar regional (Moldova, Transilvania, Oltenia), nici o sesiune de comunicări științifice, nicio dezbateri privind metodologia cercetării istoriei presei etc.;
- conducerea ARIP este alcătuită exclusiv din cadre didactice care predau în învățământul universitar, lăsând impresia că asociația a fost creată anume pentru aceștia, restul membrilor (bibliotecari, muzeografi, ziariști etc.) fiind doar “tolerați” printre ei;
- site-ul oficial al ARIP nu este menținut în actualitate, nefiind completat cu date noi despre ARIP din... luna aprilie 2013;
- nici măcar relatarea despre Congresul de la București din aprilie anul trecut nu și-a găsit un loc pe site-ul oficial al ARIP, ci doar pe o pagină de facebook editată de dl. general Răduț Bîlbîie;
- activitatea organizatorică, de clarificare a structurii asociației în teritoriu, de cooptare de noi membri, ca și cea de promovare a imaginii ARIP nu funcționează așa cum trebuie.

La toate aceste nemulțumiri mai vechi s-a adăugat și un incident recent, care m-a făcut să iau hotărârea imediată de a demisiona din ARIP, așa cum a demisionat și dl. prof. Marian Petcu. Concret. Când am vazut că mai sunt doar trei luni până la data prezumtivului Congres Național de Istorie a Presei din acest an, planificat încă de la Congresul anterior de anul trecut pentru luna aprilie 2014 la Galați, și organizatorii nu ne-au trimis nicio comunicare, iar site-ul ARIP nu afișează nimic despre acest eveniment – m-am gândit să-l întreb, consider legitim, pe dl. Ilie Rad, în calitatea sa de președinte al ARIP ce se întâmplă. Vădit deranjat, fără să-mi răspundă direct și simplu, dl. Rad mi-a întors întrebarea și m-a chestionat ironic dacă-mi pot “asuma eu întreținerea site-ului gratis”, uitând că m-am oferit singur chiar și la ultima adunare generală ARIP să mă ocup de așa ceva, dar dânsul m-a refuzat categoric.

În această situație mi-am făcut o auto-evaluare drastică și m-am gândit că poate chiar nu merit să fac parte din ARIP. Dovadă în plus și răspunsul domnului Răduț Bîlbîie, unul dintre îngrijitorii volumului cu lucrările Congresului din 2013, cum că, “**în urma procesului de selecție**”, textul comunicării prezentate de mine nu a putut fi inclus în volumul tipărit.

În fond, a existat cercetare în domeniul istoriei presei și înainte de crearea ARIP, deci va exista și în afara sa. Am hotărât, așadar, definitiv: DEMISIONEZ din ARIP!

Centrul Român de Istorie a Presei – la început de drum

Astăzi 24 ianuarie 2014, la 155 de ani de la Unirea Principatelor Române într-un singur stat, am hotărât să facem publică **înființarea Centrului Român de Istorie a Presei**, primul institut independent de studii și cercetări în domeniu, pornit și susținut dintr-o inițiativă particulară. Visăm la el de mai mulți ani, am vehiculat ideea și public, chiar la unul din congresele anuale ale Asociației Române de Istorie a Presei.

Propunerea noastră a fost considerată fantezistă, greu de realizat fără analizarea ei prealabilă de către niște “comitete și comiții”, fără un larg consiliu de conducere alcătuit majoritar din cadre universitare, politicieni și guvernanți. Nu am acceptat asemenea condiții de politizare a activității de cercetare.

Odată cu demisia mea din Asociația Română de Istorie a Presei, care a început să devină tot mai elitistă, m-am gândit să creez o structură nouă de coagulare a preocupărilor celor care activează în domeniul istoriei presei și tipăriturilor în general. O platformă de lucru mai democratică, mai accesibilă și celor fără grade universitare, o asociere nouă, mai puțin rigidă și mai puțin așa-zis “academică”, dar care să fie mai aproape de cercetătorii istoriei presei, indiferent unde sunt aceștia și ce ocupații au.

Nu vom crea nimic împotriva ARIP, ci paralel cu aceasta, completând astfel activitatea națională de istorie a presei cu contribuții noi. E loc destul pentru toată lumea.

Vom încerca să atragem la activitățile Centrului nu doar bibliotecari, muzeografi, istorici, literați, profesori (inclusiv din învățământul universitar), preoți, colecționari, oameni de cultură și nu numai, dar și studenți și elevi – latura cea mai dinamică, mai pasionată și mai emergentă a societății. Sunt bineveniți toți aceia care au ceva interesant, documentat și util de comunicat despre istoria presei românești sau chiar și străine.

Cu ajutorul acestora vom încerca să completăm golurile din istoria presei, să scanăm publicații rare, în stadiu grav de deteriorare sau inexistente în colecțiile marilor biblioteci din țară, să creăm – treptat - un corpus digitalizat al tuturor periodicelor tipărite din țara noastră. Începuturile au fost făcute de Biblioteca Metropolitană din București (site-ul www.dacoromanica.ro), Biblioteca Centrală Universitară din Cluj-Napoca (www.bcucj.ro - Secțiunea digitalizată Transsylvanica) și unele biblioteci județene (Constanța, de exemplu).

Până la mijlocul lunii martie, începutul noului an 2014 după calendarul strămoșesc, vom definitiva Principalele direcții de acțiune în cadrul Centrului Român de Istorie a Presei și le vom comunica de îndată, astfel ca toți cei interesați să poată alege un domeniu sau altul de lucru.

*Acest modest **Buletin de Istoria Presei** va fi, până la crearea site-ului specializat al Centrului Român de Istorie a Presei, și “portavocea” acestuia, cu informații utile și, sperăm, lunare, dar și un mijloc rapid de comunicare între grupurile de pasionați istorici ai presei. Așteptăm, așadar, opiniile dumneavoastră, informații despre activitățile desfășurate, despre articolele și cărțile publicate, despre evenimentele organizate. Așteptăm sugestii și, în egală măsură, opinii critice despre aceste demersuri ale noastre.*

Așteptăm și date de naștere ale dv. pentru a le insera la rubrica noastră “Sărbătoriții lunii”.

Am ales să edităm online, deocamdată, acest Buletin și să îl difuzăm prin e-mail, pentru că este o modalitate simplă, economică și eficientă de a transmite și accesa informații dintr-un asemenea domeniu de mare interes. În plus, fiecare receptor al acestei publicații o poate imprima acasă pe hârtie, dacă și când dorește, dându-i astfel forma clasică a unei reviste.

Se mai ține Congresul de Istorie a Presei de la Galați, ediția 2014?

- **Nimeni nu știe nimic: nici organizatori, nici conducerea ARIP!**
- **Site-ul oficial al ARIP (Asociația Română de Istorie a Presei) "face" de luni de zile**
- **După repetate interpelări, președintele ARIP ne dă vestea cea mare: să_ așteptăm!**

Până pe 20 ianuarie 2014 nimeni nu știa nimic de soarta Congresului de anul acesta de Istorie a Presei. Se ține, nu se ține... În lipsa oricăror comunicări din partea organizatorilor - stabiliți la Congresul de anul trecut a fi cei de la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați - am solicitat date concrete domnului Ilie Rad, președintele Asociației Române de Istorie a Presei (ARIP), persoana oficială cea mai autorizată să furnizeze clarificări în aceasta situație.

Deși am adresat întrebarea pe 10 ianuarie a.c. prin e-mail, abia după o săptămână, la 17 ianuarie, am primit un răspuns cât de cât "concret" de la dl. Ilie Rad, în sensul că **"Le-am dat celor de la Galați termen ca în această săptămână să definitiveze comitetul științific, tema congresului fiind Presa Primului Război Mondial"**.

Așa cum și dv. ați putut constata, pe site-ul oficial al ARIP nu se găsește nicio referință sau informație privitoare la Congresul ce ar trebui să aibă loc la Galați în luna aprilie. Într-un "răspuns" la această constatare amară a mea, dl. Rad mi-a dat de înțeles că site-ul e întreținut gratis de un webmaster și că de aceea nu a putut fi actualizat cu date la zi despre activitățile și proiectele ARIP. Problema e pusă greșit, căci postarea de date noi pe un site o poate face oricine altcineva în afara "îngrijitorului" sau creatorului site-ului respectiv, dacă e autorizat de către acesta de la început.

În data de 20 ianuarie a.c., dl. președinte Ilie Rad a transmis o scrisoare-circulară prin e-mail membrilor ARIP, pe care o reproducem în continuare:

"Stimați colegi,

Vă informez că al VI-lea [greșit: de fapt este al VII-lea] Congres Național de Istorie a Presei va avea loc în perioada 4-6 aprilie 2014, la Universitatea "Dunărea de Jos" din Galați.

*Tema acestei ediții a Congresului: **Presă Primului Război Mondial (monografii de reviste și de jurnaliști, direcții, motive, teme etc.)**. După cum vedeți, este un congres cu o temă foarte specializată, așa cum stă bine unei organizații care se respectă.*

Pentru deschiderea Congresului, vom adresa o invitație domnului Acad. Răzvan Theodorescu.

În programul Congresului, va fi planificată și o excursie "de studii" pe Dunăre.

În curând, colegii noștri de la Galați, domnii profesori Cătălin Negoită și Ilie Zamfir, ne vor da toate indicațiile privind modalitatea de participare.

De asemenea, este în lucru un nou număr al revistei noastre.

Profit de acest prilej pentru a vă ruga să vă achitați cotizația de membru, pentru a putea acoperi unele cheltuieli legate mai ales de tipărirea revistei.

Cu cele mai frumoase gânduri, Ilie Rad"

Prin urmare, după repetate interpelări ale subsemnatului, dl. prof. univ. dr. Ilie Rad, președintele ARIP, ne spune să... așteptăm, adică "să mai avem puțină răbdare", vorba lui nenea Iancu. Câtă, oare, căci mai sunt doar două luni și jumătate până la prezumtivul congres, iar o reuniune științifică "cu o temă foarte specializată, așa cum stă bine unei organizații care se respectă", cum ne spune dânsul ritos, se organizează până la detaliu (participanți, comunicări, program de prezentare) cel puțin cu 7-8 luni înainte. O știe și dânsul, desigur.

Plagiatorii ajung profesori universitari

În anul 2011 apărea la Editura David Press Print din Timișoara o cărțuție de 145 de pagini care se auto-anunța a fi unicat în istoria presei din țara noastră. Se intitula țanțoșă „**Catalogul presei din Oltenia. De la începuturi până în prezent**”, autorul Dan Ionescu calchiind în subtitlu numele monumentalei Istoriei a lui G. Călinescu.

Încă din „Prefața” semnată de Crișu Dascălu, pe care îl știam ceva cercetător pe la Institutul de Literatură al Academiei Române, se deplânge lipsa unor... cercetători serioși în rândul Asociației Române de Istorie a Presei și se salută cu entuziasm, desigur, „*strădaniile lui Dan Ionescu, neobosit polihistor și profesor, care pregătește o teză despre Presa literară din Oltenia*”.

De la amicul meu Dumitru Vlăduț - care a publicat „din curtoazie universitară” o cronicetă de întâmpinare la broșura cu pricina în „Revista Română de Istorie a Presei”, nr.1 (11) din 2012 – aflu că exigentul domn Crișu Dascălu, „expert” în istoriografia presei române, este cel care conduce doctoratul polivalentului D. Ionescu, „cunoscător al mai multor domenii de specialitate” (= polihistor, cf. DEX).

În calitatea sa de îndrumător științific, dl. Dascălu ne explică, doct, care sunt activitățile pregătitoare pentru redactarea unei teze, subliniind importanța covârșitoare a întocmirii cu prioritate a unei liste de publicații – moment în care doctorandul a constatat că așa ceva lipsește cu desăvârșire. Vai, vai, vai!...

Și se apucă polihistorul Ionescu, cu „*seriozitate și temeinicie*”, să întocmească „*un prețios instrument de lucru, cum din păcate avem așa de puține astăzi, când zăbovirea în arhive și biblioteci este surclasată de goale elanuri eseistice*”. Nu ni se spune prin ce arhive și biblioteci a hălăduit bravul profesor craiovean pentru a găsi și cerceta cele 2078 de publicații inventariate în cărțuție. E drept, din prea mare elan științific, pe unele le trece de mai multe ori, ca în „afacerea cu steaguri” a lui Pristanda, unora le stâlcește numele, altora le pune alte date sau locuri de apariție, dar ce mai contează... Mai ales că, „*odată încheiată operația (însă cu câte eforturi!)*, autorul a găsit de cuviință, într-un elan altruist care ar trebui să

devină contagios, să le ofere și altora rodul efortului său” (citat închis din „Prefață”).

Ne dau lacrimile!... Și suntem copleșiți de nimicnicie când vedem ce operă grandioasă pune la dispoziția cercetătorilor neputincioși acest aspirant la doctoratură, condus cu inegalabilă exigență și pricepere de profesorul Crișu Dascălu. „Se sparie gândul”, cum spuneau preistoricii gazetelor, când ne imaginăm ce Opere geniale va da el Umanității după ce își va desăvârși pregătirea savantă și va primi titlul de Doctor în științe.

Deocamdată, după cum aflăm din diverse postări autobiografice de pe indiscretul Internet, **Dan-Miki Ionescu** (numele de scenă literară) e profesor de Limba și literatura română la un colegiu din Craiova, având gradul didactic I, redactor la revista „Scrisul românesc”, poet, eseist și romancier cu mai multe volume tipărite, drept pentru care din 1998 a fost primit în Uniunea Scriitorilor. E inclus în diverse antologii și dicționare literare.

Prin urmare, doctorandul nostru este cât de poate de împlinit din punct de vedere profesional și literar, cu o activitate stimabilă, de invidiat chiar la vârsta sa cu puțin peste 40 de ani. Atunci ce îi mai lipsește, de ce face atâtea „eforturi intelectuale” ca să ajungă Doctor în litere cu o teză de istorie a presei culturale?

Cred că am înțeles ce vrea. Miki și-a pus în cap să ajungă profesor universitar, a simțit că are „lipici” pentru învățământul superior încă de acum 15 ani când a ținut un curs de Morfologie la Facultatea de Drept din Craiova și când i s-a spus, probabil, că nu poate fi titularizat dacă nu obține gradul de Doctor.

Zis și făcut. Dar cum să te inscrii la un doctorat, fie și în Litere, când tu nu ai articole, studii de specialitate publicate în reviste serioase, acreditate și clasificate științific? Oricât de valoroase sunt poemele și cronicile literare publicate în reviste precum „Luceafărul”, „Scrisul românesc”, „Ramuri”, „Ex-Ponto” sau „Calende”, ele nu pot suplini lucrările științifice din bibliografia obligatorie a unui doctorand.

S-a găsit atunci soluția salvatoare, ca la noi, la români, unde „merge și așa”, și s-a mers pe ideea susținerii unui „doctorat artistic”, nu științific, ca la actorii sau regizorii de la facultățile de teatru și film, unde se iau în seamă operele

artistice ale acestora. Am avut precedente și cu doctoratele lui Adrian Păunescu sau Marin Sorescu, când s-a renunțat, parțial, la teorie.

Să ne întoarcem însă la *Catalogul presei din Oltenia* al lui Dan Ionescu și să vedem în ce măsură justifică el calitățile excepționale atribuite de conducătorul său de doctorat Crișu Dascălu în „Prefață” sau chiar de autor însuși în „Cuvânt înainte”. Să le luăm pe puncte:

1. D. Ionescu susține că nu există o evidență clară a publicațiilor apărute de-a lungul timpului în Oltenia, el fiind primul care face acest lucru. Total greșit. Căci a existat cel puțin o lucrare, a lui Tudor Nedelcea și Marcel Ciorcan, intitulată chiar așa „*Publicațiile periodice din Oltenia*”. Catalog [ziare, gazete, reviste], vol. 1 1838-1976 și vol. 2 [Almanahuri. Anale. Anuare, Calendare. Dări de seamă. Rapoarte. Situații. Agende], publicată la Craiova sub egida Bibliotecii Județene Dolj.

2. E drept, lucrarea lui Nedelcea și Ciorcan e din anii 1976-1979, dar destul de cuprinzătoare pentru presa apărută până la acea dată în cele cinci județe ale Olteniei: Dolj, Gorj, Mehedinți, Olt și Vâlcea. Ipocrizia și cinismul doctorandului Ionescu, care se declară singurul cercetător care adună la un loc toată această presă oltenească, merge mână în mână cu... plagiatul ordinar! Chiar din lucrarea menționată.

3. Pentru a masca furtul incalificabil și golănesc, polihistorul atât de laudat de profesorul Crișu Dascălu nici nu citează măcar sursa respectivă în „Bibliografia” de la sfârșitul Catalogului său. Cum nu sunt citate nici alte surse, din care s-a înfruptat copios și fără pic de jenă, cum ar fi, de exemplu: „*Publicații periodice din Gorj*” de Vasile Cărbăbiș (1978), sau mai nou „*Istoria presei gorjene*” de Ion Târbac (1994), ori „*Presa doljeană de ieri și de azi : catalog*” de Florentina Urziceanu și Lavinia Olimpia Dumitrescu (2009).

4. Dovada plagiatului incalificabil după Nedelcea și Ciorcan se vede imediat ce te uiți mai cu atenție în Catalogul lui D. Ionescu. Astfel, sunt copiate școlărește și prostește până și greșelile evidente de tipar, ca să nu mai vorbim de erorile de documentare ale celor doi autori.

5. Cea mai penibilă situație este însă când **profesorul** Ionescu copiază întocmai datele publicațiilor așa cum se prezentau ele la 1976, fără a le corecta, astfel că multe figurează ca apărând și astăzi, deși au dispărut demult. În această situație sunt majoritatea revistelor școlare (*Ecou, Lotru, Mugurași, Preocupări, Slovele tinereții* etc.), *Buletinele tehnice* ale unor întreprinderi demolate, dar și ziare ale unor comitete de partid și sindicat, precum gazeta de

șantier *Lumina de pe Lotru*, care a încetat să mai apară încă din 1974.

6. Mulțimea de date greșite din dreptul unor publicații - privind denumirea acestora, anii și localitățile de apariție – nu poate fi pusă doar pe seama unor greșeli de tipar, ci mai ales pe riscurile plagiatului automatic, fără cea mai mică operațiune de verificare a corectitudinii datelor copiate. Astfel, gazeta de uzină de la Turnu-Severin *Monitorul metalurgist* (poz.1290) este de fapt... *Muncitorul metalurgist*, iar revista școlară din Rm.Vâlcea *Tînărul comunist* este... *Tînărul economist!*

7. Nu știu cât de atent a conspectat doctorandul nostru lucrarea lui Petre Petria, *Pagini din istoria presei scrise vâlcene* (2001), deși o menționează în Bibliografia broșurii sale, dar lipsesc vreo 140 de publicații periodice.

8. Sute de publicații din catalogul lui D. Ionescu sunt „varză” sub aspectul exactității datelor despre ele. Iată doar pe cele din Vâlcea:

- revista *Vremea nouă* (poz.2039) a apărut la Băbeni-Vâlcea, apoi la Tulcea, Galați, Topoloveni și București, la Craiova fiind tipărit doar un număr la Tip.”Lumina poporului”;
- *Candela* (poz. 367) a apărut la Rm.Vâlcea doar cu un număr dublu pe anii 1944-1945, nu și în perioada 1882-1914;
- Buletinul *Mihai Eminescu* (poz.1252) e scos de Leca Morariu în pribegie la Rm.Vâlcea doar în două fascicule, apărute în 1944;
- ziarul *Cercul* (poz.404) apare până în 1940;
- *Curierul muncii* (poz.567) apare până în 1932;
- ziarul *Îndrumarea Vâlcei*, 1927-1941 (poz.1040) nu a apărut și după 1990;
- ziarul *Naționalul Vâlcii* (poz.1321) a apărut până în 1937, nu doar 1929;
- *Partidul Conservator* (poz.1447) și *Lui Alexandru Lahovary* (poz.1165) sunt una și aceeași publicație, al cărei titlu exact și reunit este *Partidul Conservator. Lui Alexandru Lahovary*.

Și exemplele pot continua exasperant, într-o sfidare cinică a tot ce înseamnă muncă reală de cercetare și documentare științifică, nu plagiat făcut la repezeală, fără nici un scrupul de conștiință intelectuală.

Nu mă îndoiesc că dl Dan-Miki Ionescu va fi un doctor strălucit în istoria presei culturale din Oltenia, pe măsura anvergurii și exigenței îndrumătorului său științific Crișu Dascălu. Pentru meritele sale ca polihistor, va căpăta, desigur, și mult râvnitul post în învățământul superior, își va publica teza de doctorat și va ajunge profesor universitar, ca și atâția alți plagiatori celebri din sărmana noastră țară. ■

Două asociații ale ziariștilor vâlceni din perioada interbelică

de *Constantin Poenaru*

Periода interbelică a constituit un vârf al activității ziaristice din țara noastră, atât sub raportul titlurilor de gazete nou apărute, cât și sub acela al modernizării procesului de elaborare și tipărire a publicațiilor. În Capitală apar gazetele de mare tiraj și cu preț modic datorită reclamelor și tiparului ieftin asigurat de rotativele moderne, precum “Curentul” lui Stelian Popescu sau “Universul” lui Pamfil Șeicaru, care ies zilnic în zeci de mii de exemplare. În provincie, chiar și în orașele mai mari – Iași, Cluj, Oradea, Timișoara, Craiova – presa cotidiană sau săptămânală este reprezentată mai ales de publicațiile oficiale ale partidelor care-și revendicau, pe rând, supremația politică locală. Publicațiile erau tipărite în condiții modeste, pe hârtie de proastă calitate, iar mașinile plane nu puteau tipări decât tiraje relativ mici.

La Râmnicu Vâlcea, oraș-capitală de județ cu nici 20.000 de locuitori în jurul anului 1930, apăreau în jur de 20 de publicații: 20 – în 1928, 18 – în 1929, 23 – în 1930, 24 – în 1931, 20 – în 1932, 25 – în 1933, 20 – în 1934, 23 – în 1935, 25 – în 1936, 17 – în 1937.¹ Ca și în restul țării, creșterea numerică a ziarelor și revistelor a fost urmată, firească și necesară, de o creștere a numărului de ziariști și alți lucrători din presă, care au simțit nevoia de a se reuni în asociații profesionale și sindicale care să le apere interesele în fața patronilor, să le releve solidaritatea și identitatea de breaslă.

În acest context, vineri 26 decembrie 1930, orele 11, în localul din Rm. Vâlcea al Asociației Profesorilor Secundari a avut loc reuniunea de constituire a **Asociației Publiciștilor Vâlceni**.² Aceasta va folosi ca organ independent de presă - din ianuarie 1931 până în iulie 1932 - publicația *Îndrumarea Vâlcei*, condusă de Vasile Săndulescu, proprietarul unei Agenții teatrale și al Cinematografului “Splendid” din Rm. Vâlcea.

Conform Statutului Asociației, reprodus în nr. 73 din 1-10 ianuarie 1931 al ziarului amintit, durata de funcționare a acesteia era nelimitată, cu începere de la 1 ianuarie 1931, iar admiterea noilor membri se făcea în baza unei cereri către Comitetul de conducere. Solicitorii puteau fi: directorii și proprietarii de ziare și publicații periodice ce apăreau în orașul și județul Vâlcea, colaboratorii permanenți ai acestora, corespondenții ziarelor din afara județului, precum și “orice persoană care a publicat sau va publica în foile vâlcene”. După cum se vede, criteriile de selecție erau foarte îngăduitoare, căci și gazetarii propriu-ziși, cei care lucrau efectiv într-o redacție și erau plătiți anume pentru aceasta, se numărau pe degete.

Scopul Asociației viza trei direcții mari de acțiune: una vădit profesională, care privea îmbunătățirea calității actului publicistic și implicit a prestației gazetarilor, alta de natură sindicală și care se referea la protejarea drepturilor membrilor asociați, iar cea mai cuprinzătoare și mai concretă, totodată, cerea membrilor săi să desfășoare o susținută activitate de culturalizare a maselor în toate domeniile importante ale societății vremii, plecând de la spiritul haretian introdus în școlile de la țară și în viața sătenilor, până la sincronizarea cu curentele moderne de integrare europeană. Prin această ultimă componentă, Asociația Publiciștilor Vâlceni se alătura altor asociații și societăți, precum societățile de lectură sau ligile culturale, în campania largă de ridicare a nivelului cultural al maselor populare.

Iată cele cinci puncte ale art. VI din Statut:

1. Ridicarea prestigiului ziariștilor și publiciștilor vâlceni.
2. Educarea maselor poporului prin articole cu caracter politic, economic, financiar, literar și administrativ.
3. Apărarea intereselor membrilor Asociației.
4. Conferințe ținute de membrii Asociației sau de oricare altă persoană, conferințe cu caracter profesional sau general.
5. Înființarea de bibliotecă.”

Fiecare membru al Asociației era dator a plăti o cotizație lunară în cuantumul fixat de adunarea generală, cotizație care se constituia în venituri ale Asociației alături de donațiuni și subvenții, beneficiul seratelor, onorariile de corespondenți ai ziarelor cotidiene, precum și orice alte sume bănești ocazionale. Pentru a se înlătura orice suspiciune în legătură cu modul de gestionare a banilor, în Statut s-au introdus dispoziții ferme și restrictive cu privire la prezentarea Raportului anual de gestiune bănească în fața Adunării generale, în caz de neaprobare a acestuia, Adunarea generală având dreptul “să dizolve înainte de termen întreg Comitetul de conducere al Asociației.” Mai mult, potrivit art. XVII din Statut, “dacă se constată de către Adunarea generală nereguli în gestiunea bănească, atunci Asociația are dreptul să ceară să reintre în fondurile sale, iar cel ce i-a prejudiciat interesele să fie îndepărtat.”

Între primii care au aprobat și semnat Actul constitutiv și Statutul Asociației se află: prof. Eliodor Constantinescu, prof. și avocat Nicu Angelescu, prof. D. Tomescu-Putna, institutorii Th. Geantă și Const. Daniilescu, avocații Tomiță Rădulescu și Em. Drăgușeanu, prof. C. Popian, învățătorii I. I. Alexandrescu și Al. Enăchescu, industriașul Mitică Simian, Al. D. Presbiterianu, Vasile Săndulescu, Vasile Florescu, D. S. Petrescu, Vintilă Băluțescu, Al. Oiță, Anton Diaconescu, I. Gereanu, V. I. Oproiu, N. Gh. Diaconescu.

La 8 februarie 1931, s-a convocat o Adunare generală extraordinară, la care au fost invitați să participe toți membrii semnatori ai Actului constitutiv și ai Statutului Asociației Publiciștilor Vâlcei. Totodată, în ziarul “Îndrumarea Vâlcei” nr. 75 din 21-31 ianuarie 1931, organul oficial al Asociației, s-a anunțat că se primesc încă adeziuni de noi membri până în ziua de 7 februarie 1931, la redacția ziarului respectiv, unde se puteau semna și cele două acte de constituire.

La adunare au participat 22 din 29 de membri înscriși, ceea ce înseamnă că la numărul celor 21 de fondatori din 26 decembrie 1930 se mai adăugaseră 8 noi veniți în ultimele zile. Ordinea de zi a avut trei puncte: 1. Votarea Statutului. 2. Alegerea Comitetului de conducere. 3. Propuneri libere.

Se pare că Statutul a suferit câteva completări, astfel că în Comitetul de conducere, ales prin vot secret și pentru o durată de trei ani, au fost adăugați un vicepreședinte, un administrator general și doi membri. Iată componența acestui Comitet de conducere al Asociației, așa cum a apărut în ziarul “Îndrumarea Vâlcei” nr. 76 din 1-15 februarie 1931: președinte – prof. D. Tomescu-Putna, vicepreședinte – Th. Geantă, institutor și director al ziarului “Viață nouă”, administrator general – V. Săndulescu, directorul ziarului “Îndrumarea Vâlcei”, casier – C. Daniilescu, director “Naționalul Vâlcei”, secretar – I. Gereanu, director “Strigătul Oltului”, membri – N. Angelescu, profesor și avocat (“Viitorul Vâlcei”), D. Gușetoiu, prof. Vasile Florescu, ziarist, și Al. Oiță de la “Curierul Muncei”.³

Au mai fost aleși trei cenzori: maior I. Mihăescu, pensionar, prof. Șt. Popescu și A. Diaconescu, meseriaș, precum și trei cenzori supleanți: prof. Vasile Jitaru, Vasile Oproiu, tipograf, și Iancu Georgescu, corespondent de ziar.

În cadrul acestei prime adunări generale, calificată ca extraordinară, s-a adoptat și una din primele măsuri cu caracter social din istoria de breaslă a ziaristilor, s-a deschis o listă de subscriere pentru ajutorarea scriitorului și publicistului Vasile Pop, lovit de nenorocirea “pierderii vederii”.

Conform art. XIX din Statut, “Asociațiunea Publiciștilor Vâlcei își rezerva dreptul de a se afilia oricărei asociațiuni de presă, păstrându-și însă individualitatea sa”. În acest sens, va cohetă o vreme cu ideea de a se apropia de Sindicatul Presei din Oltenia, sindicat care va organiza la 4 aprilie 1931, în sala Teatrului Adreani din Rm. Vâlcea, o șezătoare literară și artistică. În cadrul acesteia, președintele sindicatului, avocatul D. Tomescu din Craiova, prezintă “Raportul Olteniei în literatura românească”, se spun monoloage de către actorul Coco Demetrescu, de la Teatrul Național din Craiova, și prof. Constantin Popian din Rm. Vâlcea, se citesc versuri de către poeții Gh. I. Chițibura, N. Chiriacescu-Jiu, Const. Jaleș, Alex. Iacobescu și Em. Georgescu, toți din Craiova, precum și de Alex. Dumitrescu-Coltești, primarul din Rm.

Vâlcea, cunoscut deopotrivă ca poet, dar și ca un destoinic gazetar, director al ziarului "Ideea națională", redactor la ziarele "Cercul" și "Vremea nouă".

O ultimă manifestare a existenței Asociației Publiciștilor Vâlceni este semnalată în nr. 86 din 1-15 iulie 1931 al ziarului "Îndrumarea Vâlcei", când se publică un comunicat al Asociației de solidarizare cu prof. D. Tomescu-Putna, președintele său, amenințat cu bătaia de două persoane. Totodată, Asociația își anunță intenția ca după vacanța de peste vară să își reînceapă activitatea cu mai multă intensitate. Ceea ce nu se va întâmpla, însă.

Oricum, înființarea Asociației Publiciștilor Vâlceni la sfârșitul anului 1930 și scurta sa activitate din 1931 va da impuls mișcării asociative din județ a lucrătorilor din presă, va determina o mai puternică solidarizare a acestora în jurul ideii comune de ridicare a prestigiului breslei și de apărare a drepturilor lor, în ciuda opiniilor politice și profesionale care îi separau adesea, ca urmare a apartenenței lor la o publicație a unui anumit partid sau cu anumite orientări. Astfel, la 13 martie 1936 se înființează **Asociația Ziaristilor și Publiciștilor din Vâlcea**. Era un semnal că oamenii care lucrau la redactarea și tipărirea ziarelor și revistelor locale înțelegeau că presa devenea tot mai puternică dacă își coagula puterile fiecăruia dintre membrii săi, pentru apărarea drepturilor profesionale și sociale.

Conform Sentinței nr. 266 din 13 martie 1936, a Tribunalului Vâlcea – Secția I, capătă personalitate juridică noua organizație profesională, care încununa eforturile făcute de slujitorii gazetelor vâlcene - directori și proprietari de gazete, redactori și gazetari cu sau fără angajament de serviciu, tipografi sau proprietari de tipografii, publiciști ocazionali – de a avea o organizație proprie. În Actul constitutiv sunt menționați următorii inițiatori: Aurel Săftoiu, din com. Govora, Victor Florescu, Alexandru Presbiterianu, Teodor Geantă, D. C. Măldărescu, prof. V. Nicolau, Emil Răuț, Vintilă Băluțescu, I. St. Niculescu, I. Popescu-Bogdana, Simion Munteanu, V. Tivig, I. Stroe, N. Belici, G. Valescu, I. Pușchilă, R. Popian, N. Ciobănescu, Șt. Enăcică, toți domiciliați în Rm. Vâlcea, Nicolae Novac, din com. Căzănești, Alex. Anghel, com. Băile-Govora, I. Popescu, N. Popescu-Cerceanu, G. C. Mihai, toți din com. Băile-Govora, Dumitru Florescu, com. Greci, Emil Nedelescu, com. Rîmești, Alexandru Popovici, com. Brezoi, Petre Molea, com. Drăgășani, Petre Stănescu, Ocnele Mari, I. Georgescu, av. Rm. Vâlcea. ⁴

Mulți dintre acești membri fondatori erau cunoscuți în epocă pentru colaborarea lor intensă la majoritatea publicațiilor locale, ca și pentru implicarea lor administrativă și redacțională în apariția unor ziare și reviste. Teodor Geantă, de exemplu, era profesor de muzică, autor de manuale școlare și cărți de pedagogie, redactor și director la *Vremea nouă*, la revistele *Pentru inima copiilor și Învățătorul*, la *Viață nouă*, organ al PNL Vâlcea, și *Tribuna Vâlcei*; D. C. Măldărescu, redactor și apoi director-proprietar la *Gazeta pentru apărarea intereselor pensionarilor* și secretar de redacție la *Apărarea cetățenească*; Emil Răuț, redactor "răspunzător" la *Îndrumarea Vâlcei* în 1935; Victor Florescu, redactor, din decembrie 1935, la *Învățătorul*, organul Asociației Învățătorilor Vâlceni. Alexandru D. Presbiterianu a fost director-proprietar al săptămânalului *Gazeta Vâlcei*, apărut între 1912-1919, și director al *Buletinului Camerei de Comerț și Industrie*, circumscripția Rm. Vâlcea, în perioada martie-aprilie 1927, în calitate sa de secretar al Camerei. Membru fondator, în 1920, al Societății Anonime "Viitorul Vâlcei" pentru Industria Artelor Grafice, alături de alte nume cunoscute de avocați, oameni de afaceri și gazetari locali, ajunge încă din 1932 proprietarul acestei tipografii, unde, între alte ziare și cărți, se tipărește și oficiosul organizației liberale locale *Viitorul Vâlcei*. ⁵

Scopul Asociației, reprodus din același Act constitutiv publicat de *Îndrumarea Vâlcei*, este unul preponderent profesional, dar cuprinde și câteva deziderate specific sindicale:

"1. Susținerea și apărarea intereselor morale și materiale ale asociației.

2. Strângerea legăturilor de cunoaștere și prietenie reciprocă între membrii asociației, ridicarea și apărarea prestigiului, demnității profesiunii și îndeletnicirii ziaristice și publicistice, întărirea ideii de solidaritate profesională între membrii asociației și crearea raporturilor amicale de conlucrare între diferite organe de presă din jud. Vâlcea, precum și participarea la acțiunea comună a celorlalte organizații profesionale de presă din țară.

3. Apărarea intereselor profesionale ale membrilor asociației.
 4. Colaborarea strânsă în lupta pentru revendicările profesionale.
 5. Participarea la toate acțiunile culturale și patriotice de interes general.
 6. Preîntâmpinarea și stingerea neînțelegerilor dintre membrii asociației, dintre ei sau în raporturile lor cu organele de presă ori cu persoane particulare și cu autorități.
 7. Ajutorarea reciprocă între membrii asociației, în orice nevoie și ocazie.”
- Se mai prevedea ca primirea viitorilor membri ai asociației să se facă din rândul cetățenilor români majori, care îndeplineau condițiile fixate prin statutele asociației.
- Cât privește organele de lucru ale asociației, acestea erau următoarele:
- a) Adunarea generală a asociației.
 - b) Comitetul de conducere.
 - c) Comisia cenzorilor.

În Sentința nr. 266/1936 a Tribunalului Vâlcea era menționată și componența primului Comitet de conducere al asociației, alcătuit din: Emil Răuț (președinte), prof. V. Nicolau și I. St. Niculescu, pensionar (vicepreședinti), C. Daniilescu (casier), Vintilă Băluțescu, ziarist (secretar), D. Măldărescu și N. Popescu-Cerneanu.

Comisia de cenzori era formată din trei persoane: I. Stroe, agronom, Alexandru Popovici și Alexandru Anghel.

Ambele organe ale asociației erau alese pentru o durată de trei ani.

Înființarea Asociației Ziariștilor și Publiciștilor din Vâlcea la 1936 se integra în marea mișcare asociativă care cuprinsese presa din fostele provincii istorice ale țării: Moldova, Ardeal, Oltenia, Banat, Crișana, Dobrogea, Bucovina și Basarabia, dar și presa din unele județe mai mici, precum Brăila, Ialomița, Teleorman ori Maramureș.⁶

Așa cum am arătat mai sus, Sindicatul Presei din Oltenia, din care făceau parte jurnaliști din toate județele provinciei respective, inclusiv din Vâlcea, era destul de activ. Sindicatul își avea sediul la Craiova, iar unii dintre membrii acestuia își menționau cu mândrie apartenența la el chiar pe frontispiciul gazetelor unde erau redactori. A se vedea în acest sens ziarul *Acțiunea* (27 martie - 3 mai 1931), săptămânalul *Presa* (20 octombrie 1930 – 24 martie 1939; 19 aprilie – 31 iulie 1941), care își propunea la un moment dat “reabilitarea presei de provincie”, “câștigarea independenței desăvârșite și a corectitudinii gazetărești”, sau *Presa Olteniei*, care apare din 20 octombrie 1930 până în 1939.

¹ Conform statisticii inserate la sfârșitul studiului *Bibliografia presei vâlcene. 1875-1970* de Horia Nestorescu-Bălcești, publicat în vol. „Studii vâlcene”, 1971, p. 168-169.

² *Îndrumarea Vâlcei*, an V, nr.73 din 1-10 ianuarie 1931, p. 2.

³ Pentru mai multe date vezi Petre Petria, *Vâlcea – oameni de știință, cultură și artă. Dicționar*, Ed. Conphys, Râmnicu-Vâlcea, vol. I. 1997; vol. II. 2004 (în colab. cu Cristina Tănăsioiu).

⁴ *Îndrumarea Vâlcei*, an X, nr. 72 din 30 mai 1936, p. 2-3.

⁵ Cf. Horia Nestorescu-Bălcești, *op. cit.*, p. 75-184.

⁶ Vezi Marian Petcu, *Jurnalist în România. Istoria unei profesii*, Ed. Comunicare.ro, București, 2005.

Sărbătoriții lunii ianuarie

Conform “Dicționarului membrilor ARIP”, s-au născut la început de an următorii ziariști:

1 ianuarie 1948: *Nicolae Melinescu*, comentator și realizator la Televiziunea Română.

3 ianuarie 1938: *Ștefan Lăpușan*, colaborator și redactor la ziare din Constanța.

6 ianuarie 1956: *Radu Vida*, redactor la diverse publicații clujene.

10 ianuarie 1960: *Ioana Pârvulescu* scriitoare, redactor de editură și la “România literară”.

29 ianuarie 1930: *Mircea Popa*, profesor universitar și istoric al presei din Transilvania.

• **La Universitatea din Craiova**, în holul central, marți 21 ianuarie a.c., a avut loc vernisajul expoziției “Născută liberă”, cuprinzând 29 de panouri cu ziare și reviste în limba bulgară editate în țara noastră în timpul revoluției bulgare de acum 130 de ani, în așa numita perioadă a Renașterii național-politice. Este un proiect de parteneriat dintre Agenția de presă BTA, Biblioteca Națională „Sfinții Chiril și Metodiu” din Sofia și Universitatea de la Veliko Târnovo.

Vizitatorii vor putea privi cum au arătat ziarele lui Liuben Karavelov - “Svoboda” (Libertatea) și „Nezavisimost” (Independența), lui Hristo Botev - “Duma na bulgarskite emigranti” (Cuvântul emigranților bulgari), “Budilnik” (Deșteptătorul) și “Zname” (Steagul), lui Gheorghi S. Rakovski - “Branitel” (Apărătorul) și “Băduștnost” (Viitorul), lui Stefan Stambolov - “Nova Bulgaria” (Bulgaria Nouă).

De reținut că în anii 1860-1870, în Craiova, București și Galați, au apărut, fără cenzură, mai mult de 38 de ziare bulgărești.

Printre exponate se află primul ziar bulgar tipărit în România sub titlul remarcabil “Bulgarska pcela” (Albina Bulgărească), prima revista științifică a Societății literare bulgare - viitoarea Academie Bulgară, primul cotidian “Sekidnevni novinar” (Știri în fiecare zi), care publică știrile agenției de presă franceză “Havas” (astăzi AFP). Mai sunt prezentate imagini vechi din București, primele tipografii și prese tipografice ale emigranților bulgari, ca și certificatul de membru de onoare al lui Victor Hugo în Societatea centrală bulgară de caritate.

IN MEMORIAM
Petre Petria
(1934-2013)

La 9 noiembrie 2013 a murit neobositul bibliograf, scriitor și publicist Ticu Petria. S-a născut la 22.02.1934 la Titești-Vâlcea și a lucrat din 1949, neîntrerupt, la Biblioteca Județeană Vâlcea. A scris numeroase articole, cărți de publi-cistică și literatură. În 2001 a scos “Pagini din istoria presei scrise vâlcene” la Editura Conphys, Rm.Vâlcea.

• **Biblioteca Județeană “George Barițiu” din Brașov** postatează pe site-ul său un material de Ruxandra Moașa Nazare, intitulat *Istoria presei din România în date. Județul Brașov. Presa de limbă germană*. Aici autoarea dă câteva lămuriri asupra felului în care s-a realizat această cronologie la care a devenit și ea “contributoare”. Se menționează faptul că lucrarea s-a înfăptuit cu colaborarea voluntară a specialiștilor din țară (arhive, biblioteci, muzee, universități, jurnaliști, studenți etc.). Ea arată cu onestitate, cum rar mai vezi în lumea cercetării de astăzi, că și-a conceput contribuția sa utilizând în primul rand sursele de informare locale existente deja - lucrările lui Ștefan Petrararu, *Cronologia presei brașovene de limbă germană, maghiară și română, Presa brașoveană. Catalog alfabetic (1837-1973)* întocmit de un colectiv de bibliotecari locali și pus la dispoziție de Dan Mihălescu.

• **Magazin istoric** (noiembrie 2013) publică articolul “Aghiuță”, 150 de ani de la apariție de Jenică Tabacu. Sunt evocate momente de la 3/15 noiembrie 1863, când s-a tipărit primul număr al binecunoscutei publicații care se subintitula “Foaie umoristică, satirică și critică” și a fost condusă de Bogdan Petriceicu Hasdeu până la suprimarea ei definitivă la 29 mai 1864 prin Hotărârea Consiliului de Miniștri.

• **România literară** (nr. 1-2/2014) cuprinde cel puțin două subiecte care privesc domeniul de interes al istoriei presei. Primul se referă la recenzia făcută de Marius Miheț la cartea lui Andrei Pleșu, *Din vorbă-n vorbă. 23 de ani de întrebări și răspunsuri*, București, Editura Humanitas, 2013. Cel de-al doilea este un lung și foarte interesant interviu cu Ana Selean, profesoară la Universitatea din Sibiu, cercetătoare asiduă a perioadei realist-socialiste din literatura și publicistica românească, despre care a scris numeroase lucrări. Un substanțial spațiu este acordat evocării ziarului *Glasul Patriei* (1955-1972), prin care “puterea comunistă a creat o realitate paralelă care nu trebuia cunoscută de publicul larg din țară”; publicul-țintă fiind emigranții români.

• **Muzeul presei “Sever Bocu” din Jimbolia**, fondat în 2007 din inițiativa poetului Petre Stoica, poate fi vizitat și la adresa sa online www.muzeulpresei.go.ro.

Noutăți editoriale privind istoria presei

O carte cu un titlu denaturat: “Jurnalismul, o preocupare a elitei”

A devenit o modă științifică, ba chiar o molimă după cât de repede s-a întins, activitatea de coordonare de lucrări colective. Toată lumea vrea să fie “coordonator”, căci este o “muncă” ușoară și cu mari beneficii pentru CV-ul profesional. Un cunoscut din provincie este coordonator chiar și la volumele personale de poezii sau proze ale unor autori. Generalul bucureștean Răduț Bîlbîie și colaboratoarea sa preferată și nedespărțită Mihaela Teodor de la Iași, ca și redactorul Florin Șperlea de la Editura Militară sunt și ei... coordonatori!

Împreună, cei trei au tipărit, în 2013, la Editura Tritonic a prietenului lor comun Bogdan Hrib lucrarea “*Jurnalismul, o preocupare a elitei*”, care este o selecție personală dintre lucrările de studii și cercetări prezentate de participanții la cea de-a VI-a ediție a Congresului Național de Istorie a Presei de la București din 18-20 aprilie 2013.

Cartea a fost lansată la Tîrgul de carte “Gaudeamus” din toamna lui 2013. Dacă inițial fusese anunțat că va participa la lansare și prof. Ilie Rad, de la Universitatea din Cluj-Napoca, președintele ARIP, din fotografiile postate pe pagina de facebook îngrijită de Răduț Bîlbîie reiese că el a lipsit, fiind înlocuit de prof. Valeriu Râpeanu, de la Universitatea “Spiru Haret”. Surse din anturajul domnului Rad spun că acesta a fost foarte supărat că nu a fost inclus și el între coordonatorii volumului, măcar în calitatea sa de președinte al ARIP care a supervizat organizarea Congresului de anul trecut.

Se pare însă că dl. prof. univ. dr. Ilie Rad a fost deranjat mai ales de denaturarea titlului lucrării, căci cel inventat de coordonatori - “*Jurnalismul, o preocupare a elitei*” nu este totuna cu “*Elita culturală și presa*”, cum a fost tema Congresului din 2013 și cum a scos Editura Militară în același an un volum compact de 468 de pagini, reunind toate (subliniez: **toate!**) lucrările participanților la Congres. Din motive economice, volumul a fost editat **numai online**, având ISBN 978-973-32-0922-5, și cuprinde integral versiunile textelor redactate și trimise de autori.

Atunci, ca și acum, singura activitate editorială efectivă a fost cea de tehnoredactare, asigurată de Roxana Matei sub supravegherea redactorului Florin Șperlea. Coordonatori, același tandem: Răduț Bîlbîie și Mihaela Teodor.

Susținem și noi opinia că titlul denaturează grav nu doar tema efectivă a Congresului din 2013. El induce cititorilor **falsa idee că specialiștii în istoria presei participanți la Congres ar susține că jurnalismul este o preocupare exclusivă a elitei**, fie ea politică sau culturală. Or, teza aceasta nu este adevărată și periclitează probitatea științifică a membrilor ARIP.

“*Elita culturală și presa*”, cum a fost tema reală a Congresului din 2013, implică o dezbatere asupra rolului și implicării reprezentanților elitei culturale în activitatea presei în țara noastră de-a lungul anilor. ■

Director: CONSTANTIN POENARU
Redacția: C. P. 5-50, 053020 București, 5 • tel. 0745/95.29.81
Adresa de contact online: ccpoenaru@gmail.com